

Justitiedepartementet

Ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till

ju.da@regeringskansliet.se

Remissvar över betänkandet SOU 2025:111, Rättssäkerhetens pris (Ju 2025/02525)

Sammanfattning

Region Västerbotten instämmer i förslaget om att utforma en ny kostnadsreglering i förvaltningsprocesslagen (avsnitt 14.4.4.).

Det svenska förvaltningsförfarandet och förvaltningsprocessen är redan idag utformade på så sätt att det allmänna är skyldighet att iaktta de grundläggande rättssäkerhetsprinciperna samtidigt som de åläggs ett utredningsansvar. Den enskildes möjligheter att tillgodoses en rättvis rättegång torde därför vara uppfyllda i de flesta fall.

I likhet med utredningen bedömer regionen att den föreslagna regleringen bör ha karaktären av en undantagsregel och tillämpas i de situationer där den enskilde drabbas på ett sådant orimligt sätt om denne inte får ersättning för sina rättegångskostnader att det skulle utgöra en kränkning rätten till rättvis rättegång i artikel 6.1 Europakonventionen (och 2 kap 11 § andra stycket regeringsformen).

Idag kan man utifrån Europadomstolens praxis kan utläsa att det kan innebära en kränkning av rätten till rättvis rättegång om en enskild, som vunnit framgång i ett mål mot det allmänna inte kan få ersättning för sina rättegångskostnader. Regionen ser dock positivt på att den föreslagna regleringen om rätt till ersättning inte språkligt är begränsad till situationer då den enskilda *vinner* ett mål mot det allmänna. Det är viktigt att det finns utrymme för domstolen att utifrån omständigheterna i det enskilda fallet, och utifrån Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheternas (Europadomstolens) dynamiska praxis, göra sin oskälighetsbedömning. Genom utredningens skrivning om att oskälighetsrekvisitet *främst* gäller fysiska personer, önskar regionen ett förtydligande om man avsiktligt öppnat upp för att den föreslagna regleringen även ska kunna tillämpas av juridiska personer.

Synpunkter

Omfattar bestämmelsen rätt till ersättning för både fysiska och juridiska personer?

Utredningen skriver genomgående om *enskilda* som drabbas på ett orimligt sätt om ersättning inte lämnas, vilket är i linje med Europadomstolens avgöranden som uteslutande tillämpats rörande fysiska personer. På sidan 694 i betänkandet skriver utredningen dock att den föreslagna regleringen *främst* tar sikte på fysiska personer. Regionen undrar därför om det är så att lagstiftaren vill öppna upp för att även juridiska personer ska yrka ersättning för sina rättegångskostnader med stöd av den föreslagna bestämmelsen. Regionen önskar mot bakgrund av detta ett förtydligande om bestämmelsen även kan komma att tillämpas på juridiska personer, och i sådana fall under vilka förutsättningar.

Oskälighetsbedömning vid laglighetsprövning

I fråga om laglighetsmål torde det dock i *praktiken* bli svårt för domstolen att besluta om enskildes rätt till rättegångskostnader eftersom rätten endast prövar om beslutet är lagligt eller inte. Vid tidpunkten för sitt avgörande vet därför inte domstolen inte något om hur den enskilde slutligt

kommer att påverkas av att den fick bifall till yrkandet om att upphäva, eller ogiltigförklara, det överklagade beslutet. Det förefaller därför svårt för domstolen att i praktiken göra en oskälighetsbedömning i dessa mål för att bedöma den enskildes rätt till ersättning för sina rättegångskostnader eftersom domstolen saknar kännedom om hur den enskilde drabbas.